

PATVIRTINTA
Vilkaviškio menų mokyklos
direktoriaus 2025 m.
balandžio 4 d. įsakymu
Nr. V-20

VILKAVIŠKIO MENŲ MOKYKLOS MENINIO FORMALŲJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMOS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilkaviškio menų mokyklos meninio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programos (toliau – Programos) parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-48 „Dėl rekomendacijų dėl meninio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo patvirtinimo“ ir Bendrųjų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2022 m. sausio 4 d. Nr. V-4.

2. Programomis siekiama formalųjų švietimą papildančio ugdymo kokybės, Programų sampratos ir Programų dermės.

3. Mokykla formuoja Programų turinį, planuoja jų įgyvendinimo procesą ir priemones.

4. Programose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS PROGRAMŲ PASKIRTIS, TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR RENGIMO PRINCIPAI

5. Programų paskirtis – sudaryti palankias sąlygas sistemškai plėtoti pagal bendrojo ugdymo programas besimokančių vaikų ir jaunimo iki 19 metų (specialiųjų poreikių – iki 21 metų) muzikos, dailės, šokio kompetencijas.

6. Programų tikslas – nuosekliai ir sistemingai ugdyti mokinių prigimtinius meninius gebėjimus ir asmenines galias, suteikti muzikos, dailės, šokio dalykinių ir bendrųjų kompetencijų, kurių reikia produktyviam dalyvavimui šiuolaikiniame kultūriniame gyvenime ir pasirenkant profesiją.

7. Programų uždaviniai:

7.1. plėtoti mokinių gebėjimus, kūrybiškumą, muzikos, dailės, šokio raiškos įgūdžius;

7.2. ugdyti mokymuisi visą gyvenimą reikalingas dalykines ir bendrąsias kompetencijas – žinių, gebėjimų ir nuostatų visumą, priartinant programos turinį prie gyvenimo aktualijų;

7.3. užtikrinti galimybę mokiniui, atsižvelgiant į jo poreikius, iš dalies pasirinkti programos turinį.

8. Programų rengimo principai:

8.1. individualizavimo – orientuojamasi į mokinį, jo pasiekimus ir mokymosi ypatumus, individualią gabumų raidą;

8.2. šiuolaikiškumo ir dermės – derinamos tradicijos ir ugdymo naujovės;

8.3. kūrybingumo ir iniciatyvumo – ugdomas mokinių kūrybinis mąstymas, atsakomybės už savo mokymąsi prisiėmimas, taip pat meninės raiškos pasiekimų pristatymo visuomenei gebėjimai.

III SKYRIUS

REKOMENDUOJAMOS PROGRAMOS, JŲ SANDARA IR ĮGYVENDINIMAS

9. Programų turinys orientuojamas į mokinio amžių atitinkančių ir visuomenės kaitą atliepančių kompetencijų ugdymą. Ugdymo turinys konkretinamas, išskiriant kiekvienos Programos ugdymo turinio dalykus.

10. Mokykloje įgyvendinamos šios Programos:

- 10.1. pradinio muzikinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa (1 priedas);
- 10.2. pagrindinio muzikinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa (2 priedas);
- 10.3. pradinio šokio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa (3 priedas);
- 10.4. pagrindinio šokio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa (4 priedas);
- 10.5. pradinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa (5 priedas);
- 10.6. pagrindinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo (6 priedas).

11. Tos pačios krypties Programos yra tarpusavyje susijusios, ir viena kitą papildo.

12. Pagrindinio muzikinio ir šokio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą mokykloje rekomenduojama įgyvendinti, kai mokykloje įgyvendinama pradinio tos pačios krypties formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa. Pagrindinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą rekomenduojama įgyvendinti, kai mokykloje yra pradinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa arba kita dailės neformaliojo vaikų švietimo programa.

13. Programas sudaro branduolio dalykai ir pasirenkamieji dalykai. Branduolio dalykuose numatytas ugdymo turinys glaudžiai siejasi tarpusavyje ir su pasirenkamaisiais dalykais.

14. Branduolio dalykai yra privalomi, pasirenkamieji dalykai, kuriuos, atsižvelgdama į mokinių poreikius ir mokyklos galimybes, siūlo mokykla – neprivalomi.

15. Branduolio ir pasirenkamiesiems dalykams skiriamos valandos numatomos mokyklos ugdymo plane.

16. Mokiniui pabaigus pradinio muzikos, dailės ar šokio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą ir įvertinus jo mokymosi pažangą, mokykla sprendžia dėl jo galimybių tęsti ugdymąsi pagal atitinkamą pagrindinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą.

17. Ugdymo procesas organizuojamas, atsižvelgiant į mokinių amžiaus raidos ypatumus, asmeninius gebėjimus ir poreikius.

18. Atsižvelgiant į mokinio mokymosi pasiekimus ir gebėjimus, gali būti koreguojama ugdymosi pagal jo pasirinktą Programą trukmė ir ugdymo turinys.

19. Programoms įgyvendinti sudaromos mokinių ugdymo grupės, ugdymas organizuojamas grupėje. Atskiriems dalykams mokytis grupės gali būti dalijamos į pogrupius arba vaikas ugdomas individualiai. Prireikus gali būti sudaromos mobilios mokinių ugdymosi grupės.

20. Visos programos, atsižvelgiant į turimas lėšas ir kitas mokyklos galimybes, gali būti įgyvendinamos ir kūrybinių stovyklų, plenerų, projektų, konkursų, pažintinės-edukacinės veiklos ir pan. metu.

IV SKYRIUS

MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

21. Pasiekimų ir pažangos vertinimas yra grindžiamas individualios pažangos vertinimo principu, lyginami mokinio pasiekimai su ankstesniaisiais.

22. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi ir derinami šie vertinimo metodai: formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis. Vertinimo rezultatai fiksuojami pagal 10 balų skalę.

23. Vaikui mokantis pagal pradinio muzikos, dailės ar šokio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programas gali būti taikoma vertinimo pažymiais sistema.

24. Formuojamasis vertinimas atliekamas žodžiu, komentaru nuolat, bendradarbiaujant mokiniui ir mokytojui ir nesiejamas su pažymiu, siekiama pastiprinti daromą pažangą, numatyti perspektyvą, skatinti mokinį analizuoti savo pasiekimus ir kelti meninio ugdymosi motyvą.

25. Diagnostinis vertinimas taikomas, siekiant išsiaiškinti mokinio tam tikro ugdymosi laikotarpio pasiekimus ir pažangą. Vertinami mokinių ugdymo pasiekimai, kūrybinis rezultatas pagal mokyklos nustatytą tvarką ir kriterijus.

26. Apibendrinamasis vertinimas taikomas baigus ugdymo metus (pusmetį) ir (arba) visą programą.

27. Gali būti taikomas kaupiamojo vertinimo tipas, kai, orientuojantis į ugdymo(si) laikotarpio pradžioje numatytus ugdymo(si) tikslus, apibendrinami diagnostinio vertinimo rezultatai, mokinio pasirengimas ugdomajai veiklai, aktyvumas, reflektavimas, savarankiškumas, dalyvavimas renginiuose, projektuose ir pan.

28. Gali būti taikoma įgytų gebėjimų patikrinimo forma (koncertai, parodos, peržiūros, įskaitos, egzaminai ir kt.) pagal mokyklos nustatytą tvarką ir kriterijus.

29. Asmeniui, baigusiam Programą, išduodamas pažymėjimas.

VILKAVIŠKIO MENŲ MOKYKLOS PRADINIO DAILĖS FORMALŲJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pradinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programos (toliau – Programos) paskirtis – užtikrinti formalųjų švietimą papildančio ugdymo turinio kokybę. Programos trukmė – 3 metai.
2. Rekomenduojamas vidutinis mokinių skaičius grupėje – 10.
3. Įgyvendinant programą taikoma grupinio mokymosi forma.
4. Programai įgyvendinanti rekomenduojamos šio ugdymo bazė :
 - 4.1. dailės dalykams pritaikytos klasės su molbertais, stovais, stalais, specialiu apšvietimu ir įranga – keramikos degimo krosnimis, grafikos spausdinimo staklėmis ir kt.;
 - 4.2. kompiuterinė, demonstracinė įranga;
 - 4.3. vaizdinė, informacinė ir metodinė medžiaga bei priemonės;
 - 4.4. mokinių darbams eksponuoti pritaikytos erdvės su ekspozicine įranga.
5. Baigusiems programą mokiniams rekomenduojama dailės ugdymą tęsti pagrindinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programoje.

II. PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR STRUKTŪRA

6. Programos tikslas – padėti mokiniams įgyti dailės kompetencijos pradmenis, nuosekliai ir sistemingai ugdyti jų meninius gebėjimus, individualumą, kultūrinį sąmoningumą, estetinę nuovoką, tenkinti dailės pažinimo ir raiškos poreikius.
7. Programos uždaviniai:
 - 7.1. sudaryti mokiniams galimybę rinktis savo poreikius, gebėjimus atitinkančias dailės ugdymo formas;
 - 7.2. atskleisti ir plėtoti mokinių kūrybinius ir meninės raiškos gebėjimus, puoselėti vaikų kūrybos spontaniškumą ir individualumą;
 - 7.3. suteikti galimybę mokiniams plėsti vaizduojamąją patirtį, ją panaudoti savo išgyvenimų ar idėjų vaizdavimui;
 - 7.4. padėti išmokyti naudotis pagrindinėmis dailės raiškos meninėmis bei techninėmis priemonėmis;
 - 7.5. skatinti domėtis savo krašto ir pasaulio kultūra, ugdyti supančio pasaulio įvairovės suvokimą.
8. Programą sudaro dailės pažinimo ir raiškos dalykas.

III. DAILĖS PAŽINIMO IR RAIŠKOS DALYKO REIKALAVIMAI

9. Dailės pažinimas ir raiška – pradinio dailės ugdymo dalykas.
10. Dailės pažinimo ir raiškos dalyko paskirtis – suteikti dailės suvokimo pradmenis bei formuoti pradinį dailės raiškos įgūdžius.
11. Dailės pažinimo ir raiškos dalyko tikslas – ugdyti gebėjimus dailės priemonėmis perteikti regimąjį bei vaizduotės pasaulį, įgyti kūrybos proceso suvokimo pradmenis.
12. Dailės pažinimo ir raiškos dalyko uždaviniai:
 - 12.1. ugdyti pradinį grafinės, spalvinės, erdvinės raiškos įgūdžius;
 - 12.2. formuoti pradinį įgūdžių dirbant su skirtingomis medžiagomis bei priemonėmis, supažindinti su įvairiomis technikomis;

12.3. ugdyti dailės kūrinio ar reiškinių suvokimo pradmenis, formuojant pirminius gamtinės, kultūrinės aplinkos stebėjimo, analizavimo įgūdžius, skatinti juos panaudoti įgyvendinant savo kūrybinius sumanymus.

13. Dailės pažinimo ir raiškos dalyką sudaro dvi veiklos sritys:

13.1. spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška;

13.2. dailės pažinimas ir reflektavimas.

14. Dailės pažinimo ir raiškos dalyko mokymo trukmė – 3 metai.

15. Dailės pažinimo ir raiškos dalyko organizavimas:

15.1. pirmais mokslo metais dalyko mokoma 4 valandas per savaitę. Antrais - trečiais mokslo metais dalyko mokoma 6 valandas per savaitę.

15.2. dalyko valandos grafinei, spalvinei, erdvinei raiškai bei dailės pažinimui paskirstomos mokyklos nuožiūra. Atsižvelgiant į konkrečios ugdymo institucijos mokymo bazę, tradicijas, ugdymo poreikius bei aktualijas, raiškos sritys ir dailės pažinimas gali būti įvairiai integruojami tarpusavy.

15.3. pagrindinė ugdymo forma yra grupinė pamoka. Gali būti sudarytos mobilios grupės.

15.4. užsiėmimai organizuojami klasėse, gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.;

15.5. užsiėmimų metu derinami informaciniai (pasakojimas, aiškinimas, demonstravimas), kūrybiniai (stebėjimas, eksperimentavimas) metodai.

16. mokoma individualizuotai, lanksčiai pritaikant užduotis, laiduojant mokinio gebėjimų plėtotę bei poreikius. Siekiama ugdyti pastabumą, nestandartišką kūrybinį mąstymą. Mokiniai skatinami stebėti aplinkinį pasaulį, gamtos reiškinius, dailės kūrinius.

17. Dailės pažinimo ir raiškos dalyko mokinių pasiekimai:

Dalyko nuostatos: Norėti įsitraukti į kūrybos procesą ir juo mėgautis. Vizualizuoti savo idėjas piešiant, tapant ar lipdant. Išbandyti skirtingas medžiagas ir technikas. Pasitikėti savo meniniais gebėjimais ir drąsiai kurti. Domėtis savo krašto kultūra.

1. Spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška

Esminis gebėjimas: Kelti ir įgyvendinti vizualias idėjas išbandant grafinės, spalvines, erdvines raiškos priemones bei technikas.

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti sumanymus, vizualias idėjas ar vaizduoti pasirinktus motyvus komponuojant plokštumoje ar erdvėje.	1.1.1. Kelti ir vystyti vizualius sumanymus. 1.1.2. Pasirinkti vaizdavimo motyvus. 1.1.3. Stebėti ir analizuoti supančią aplinką. 1.1.4. Semtis vizualių idėjų stebint tautodailės ir profesionaliojo meno kūrinius. 1.1.5. Komponuoti motyvus ar atskirus elementus apibrėžtoje plokštumoje. 1.1.6. Komponuoti erdvines formas.
1.2. Naudotis elementariomis spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos techninėmis priemonėmis, įgyvendinti sumanymus naudojant nesudėtingas technikas.	1.2.1. Atpažinti ir skirti elementarias piešimo bei grafikos priemones bei medžiagas, žinoti tradicinius jų naudojimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas. 1.2.2. Skirti tradicines tapybines priemones bei dažus, žinoti pagrindines jų savybes, išbandyti nesudėtingas technikas. 1.2.3. Skirti pagrindines skulptūros bei keramikos priemones ir medžiagas, žinoti elementarius lipdybos bei konstravimo būdus, išbandyti nesudėtingas technikas.

1.3. Kuriant naudoti pagrindinius menines raiškos elementus ir priemones.	1.3.1. Išgauti įvairių atspalvių maišant pagrindines, papildomas chromatines bei achromatines spalvas. Pasirinkti spalvų derinius. 1.3.2. Naudoti įvairias linijas, dėmes, formas, išgauti skirtingų tonų, tekstūrų. 1.3.1. Lipdyti, konstruoti ir jungti įvairias erdvines formas, bendrais bruožais perteikiant jų charakterį bei paviršių faktūras.
2. Dailės pažinimas ir reflektavimas	
Esminis gebėjimas: Reflektuoti ir įsivertinti dailės, kultūros paminklus bei reiškinius, taikyti dailės pažinimo įgūdžius praktinėje veikloje ir gyvenime.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Susieti kūrinio nuotaiką su dailės raiškos priemonėmis.	2.1.1. Paaiškinti vartojamus meno ir dailės terminus. 2.1.2. Atpažinti ir skirti pagrindines dailės rūšis, žanrus ir kai kurias technikas. 2.1.3. Vartojant elementarias dailės sąvokas apibūdinti kūrinio keliamą įspūdį, nuotaiką, išvardinti pagrindines meninės raiškos priemones.
2.2. Įžvelgti tautodailėje, meniniame palikime ir šiuolaikiniame mene raiškos priemonių kaitą.	2.2.1. Išvardinti esminius tautodailės bruožus. 2.2.2. Atpažinti lietuvių liaudies meno simbolius, juos paaiškinti. 2.2.3. Atpažinti ir palyginti kai kuriuos skirtingų epochų meno kūrinius. 2.2.4. Savais žodžiais apibūdinti pastebimus meninės raiškos skirtumus įvairiose epochose ir kultūrose.
2.3. Stebėti ir vertinti savo, kitų kūrybą bei pasiekimus parodose, meninėse akcijose, projektuose.	2.3.1. Pasirinkti ir išvardinti dailės kūrinio vertinimo kriterijus. 2.3.2. Apibūdinti pasirinktus darbus, pagrįsti savo nuomonę.

18. Rekomenduojamas dailės pažinimo ir raiškos dalyko turinys:

18.1. Spalvinė, grafinė ir erdvinė raiška:

Komponavimas plokštumoje, erdvinės formos kūrimas, formų komponavimas tarpusavy. Teminės kompozicijos, naturmortas, peizažas, portretas, abstrakti, siužetinė kompozicija. Nesudėtingi funkcionalūs objektai. Natūra ir meninis vaizdas. Esminių natūros bruožų perteikimas. Kūrinio idėja, perteikiama nuotaika. Kūrybinės interpretacijos remiantis natūra, tautodaile, profesionaliuoju menu.

Tapymas guašu, akvarele. Piešimas pieštuku, tušu, kreidelėmis, pastele, anglimi sangina ir kt. Lipdyba iš molio, plastilino, gipso formavimas, erdvių formų kūrimas lankstant, konstravimas iš įvairių medžiagų, papjė mažė. Karpymas, lankstymas, aplikacija, koliažas, grotažas, atspaudai, nesudėtingos grafikos technikos, įvairios mišrios bei eksperimentinės technikos ir kt.

Pagrindinių, papildomų chromatinių ir achromatinių spalvų maišymas, atspalviai, šiltos – šaltos, šviesios – tamsios spalvos, nuotaikos kūrimas spalvomis. Taškas, linija, dėmė, tonas, štrichas, tekstūra. Geometrinės ir gamtinės formos, paviršiaus charakteris, faktūra, reljefas, įspaudai, funkcionalios formos. Ritmas, statika – dinamika, simetrija – asimetrija, kontrastas – niuansas.

18.2. Dailės, kultūrinių reiškinių bei kūrinių pažinimas ir reflektavimas.

Menas mūsų aplinkoje. Menas kaip žaidimas. Dailės terminai. Dailės rūšys ir žanrai. Plastinės kalbos elementai. Meno epochos: senosios civilizacijos, didieji meno stiliai, modernus ir postmodernus menas. Etnokultūra: kalendorinės šventės, papročiai, pasakos, simboliai. Tautodailė: formos, medžiagos, dekoras, ornamentas, spalvos. Dailės kūrinio analizės pradmenys.